

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Divendres 9 de Juliol de 1897

Núm. 3310

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes	Ptas.
n provincias trimestre	1200 xta
Extranjero y Ultramar	350 xta
Anuari, a prens convencional.	

JANOUER ACÍMON SECCIÓ DOCTRINAL

La universitat de Barcelona

Molt poch aficionada à tenir *Estudis* ha sigut nostra ciutat en los temps de sa preponderància històrica, donchs tenint Lleida desde 1300 Universitat fundada per Jaume II no 's troba establetia definitivament á Barcelona fins á 1536 en que 'l Consell de Cent jurats cedeix lo lloc que devia ocupar en la Plassa dels Ber-gats, prop del Pes de la Palla en lo que avuy es Rambla, després que 'l consell de vinticuatrena de 29 de Novembre de 1533 hagué pres l' acort d' establir *studis generalis*.

Y aixó que ja desde 'l Rey Marí tenian los conceyellers ofertas fetas en varías ocasions pera que fos Barcelona una de las ciutats ab Universitat. Mes sempre 'l Consell de Cent havia acceptat lo privilegi y may li anvénia bé de posarse en pràctica tement sens dupte que en la organisiació de la Universitat pogués exercir rivalitats devant del municipi barceloní.

Y no es que aquest no procurés pera la ilustració y cultura dels seus administrats sino que volta las ensenyansas que hui se te en *Barchinona* segons paraua dels Jurats en 1408 al respondre á la segona oferta real, ó sia volian la ensenyansa lliure d' estudis universitaris y no volian la institució universitaria.

Fins que en 1450 desliberà 'l Consell de Cent, establir Universitat y finas pera l' augment de la població y de sa importancia, enviant en Juliol del mateix any, als honorables Mossen Joan de Marimont i Mossen Bernard Sa Pila en embaixada al senyor Rey Alfons V que 's trobava á Nápolis invitau lo a visitar sos regnes è terres d' aquelles parts de les quals la sua maiestat es absent mes ha de X Viij anys y ab aques motiu fetas en les paus ab lo Rey per alguns a disgustos tinguts ab la ciutat, li demanaren la concessió del *Studi general* á Barcelona fos de sa clamència voler atorgar en aquella ciutat. *STUDI GENERAL* segons la memorial per costre sacerdotes á nos donat, la qual cosa lo dit senyor molt libratamente ha otorgada.

Mes una volta obtingut lo privilegi real y 'l del Sant Pare Nicolau V, tampoco se donaren pressa 'ls consellers fins á la data més amunt apuntant de 1536, en fundar la Universitat.

Lo dietari del antich Concill Barceloní y 'l llibre de *Coses asenyalades* d' en Pere Comes, portan la descripció del acte de posarse la primera pedra pera la fabrica de la casa y capella del *Studi general* en los següents termes: «DIMECRES XVII.—Festa de Sant Lluch. En aquest dia los honorables consells volent efectuar la demandita deliberació del Consell de Cent Jurats celebrat á X de Agost proposat sobre la edificació de la casa del studi general fahedor en la Rambla á la plassa dels Bargants y de la Palla, foren de bon matí á la Seu per acompañar la processó del Reverend Capítol y clero de la Seu que aná al dit lloc lo qual fonch envelat y molt ben ampaliat ab un bell altar arrimat á la paret de la muralla que es al costat del portal de la Palla ab uns bells draps de brocat, ben ornat de or y argent brandons etc, ciris blancks cremants tot enfapissat per terra y enramat, y en lo dit altar eren posades co es la creu alta ab crucifix al mitx de argent de la Ciutat y la ymage de Santa Eulalia de argent que presta la seu á la part dreta y la ymage de Sanctianna á la part squerra per co que lo altar de dita capella ha esser fundat sots invocació de Sancta Creu, Sancta Eulalia y Sancta Anna.

E pertí dita processó de la Seu á las vuiti horas del matí ans del mix jorn acompañada de multa gent ahont celebrá lo offici divinal, lo reverent Sr. Archebisbe de gracia don Joan Miralles, lo qual offici finit la dita processó sigue fora la cantonada del lloc honi stava per posar la primera pedra que devant del carrer dels Tallers ahont devallaren lo dit señor Archebisbe y los honorables concells ab mestre Thomás Barrena (?) mestre de casas co mossen

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals libreries d' aquesta ciutat y de fora. Envia a nos a les postes. No 's retornan los originals encara que no 's publicquin.

Bertra Dezvalls conceller en cap mossen Ylicronym de Montornes segon mossen Ramon Dusay terç y mossen Joan Lunes quart en absència de Mossen Joan Ferran quart qui era fora de Ciutat. E preparada la pedra se havia de posar en lo dit cantó per lo dit señor Archebisbe Miralles foren ditas las oracions y bendictions pertanyents las quals finidas lo dit Mossen Bertran Dezvalls en nom y per part de la present Ciutat posa la dita primera pedra en son loch donant principi á la dita obra en nom de la Sanctissima Trinitat pare fill y sanct esperit y á honor y gloria de la Sanctissima creu y de las gloriosas Sancta Eulalia y Sancta Anna y de tots los Sancts de peradís qui vullen suplicar a la divina Magestat vulle infundir la sua beneyta gracia á la obra del dit studi y apres a la institutio de aquell al seu sanc servey amen.»

Las obras s' acabaren en 1559, més en lo mateix any del comensament y dos dias després de posada la primera pedra s' inauguren las llisons de gramàtica y poètica en la Sala de Cent per lo venerable Mossen Martí Ivarra, y las d' interpretació de lleys y canons en la Biblioteca ó llibreria del Convent de Frenemors á càrrec del magnífich Misser... Gomis, doctor en quicun dret, assistint á totas dues inauguracions los honorables concellers.

Pera seguir tota la historia dels estudis, sa organisió y supressió en 1714 pera trasladarlos á Cervera en premi de sa fidelitat al Rey Felip V, pot véurens la memoria escrita per lo senyor Roig y Rey llegida en la «Real Academia de Buenas letras» en 1845 en quina fa la historia del edifici prenen peu del escut en pedra, d' armes imperial que avuy encara hi ha al Musseu de Santa Agata ab lo numero 1.

Més pera abrassar totas las materias y ferse càrrec de la importància que ha tingut la Universitat de Barcelona y la que te actualment, es precís llegir lo notable y utilíssim «Anuario de la Universidad de Barcelona para 1896 á 97» publicat per iniciativa del zelós é illustrat senyor Rector de la mateixa doctor don Manuel Durán y Bas, á quina generosa é infatigable activitat se denuen tantas agradables iniciativas pera que nostre primer centre oficial d' ensenyansa estiga a la altura que correspon á la capital del Principat.

Y heus aquí com los fets s' encarregan de donar la rabi als catalanistas quan demaném en lo programa de nostres reivindicacions, que tots los encarregats de desempenyar càrrecs públics tingan d' ésser catalans. En efecte, aquí, sino fos una persona com lo doctor Durán y Bas, reputadíssima á Barcelona, en quina ciutat hi te sos afectes del cor, sos bens materials, la estimació y respecte de dues generacions, qui sino ell posaría al servè de la Ensenyança sus horas de travall tan solicitadas pels clients, sa inteligiencia universal, sa activitat inespllicable, sa salut (gracias á Deu fins avuy) robusta ab tot y 'ls anys, à cambi d' un lloch de compromís, abundós en disgustos y maldecaps y finalment pagat ab tota la mesquinesa ab que á Espanya s' pagan los serveys honrat y decent. ¿Qui si fos un català de cor, que estima á Catalunya y á Barcelona ahont son nom es una institució, s' arriscaria á perde 'l benestar d' una posició més que acomodada y la fama d'una anomenada justament adquirida? No; pera explicarse la poderosa empenta que ha rebut la organisiació dels serveys universitaris ab lo non Rector, cal anar á cercar l' origen de la persona que no vol quedar malament ab sos compatriots y à qui soa amor propi ha imposat lo sacrifici de sus comoditats; la persona que sab que té de fer vida y mori entre 'ls seus, y, per lo tant, que si per un moment la propia conciència deixés d' aconsellarlo be (lo qual no es més que una hipòtesis) ja s' encarregaria de ferlo anar pel camí dret, pla por el ridicol entre 'ls conciudadans y al despreci d' aquells y la pèrdua del bon nom tradicional en una ciutat que es lo bressol y naturalment te d' ésser la tomba de la familia.

Estudibis una mica aquesta qüestió, y 's veurà las ventatjas de que cada regió estés administrada per gent del país, aplicanthi'l cas del non senyor Rector de la

Universitat de Barcelona à qui devém ja las càtedras de literatura catalanas que donà 'l doctor Rubió i passat curs, los travails pera restablir lo Doctorat en Barcelona, la formació de las galeries de bustos en marbre dels Rectors passats, l' aument de la Biblioteca Universitaria, l' ordre en tots los serveys, l' empenyo en normalisar la Escola d' Arquitectura que 's trobava fora de la ley, l' arreglo del jardí Botànic, la construcció del mobiliari para las aulas y finalment la publicació del *Llibre Anuari* que es l' objecte del present article.

Prop de 400 planas rubiertas de datos y noticias conté l' Anuari del present curs, y es tant interessant sa lectura que un lo comensa y no l' deixa de la mà, donchs entera al discret llegidor de tots los quadros de professors y assigueratras de cada centre d' ensenyansa del Districte Universitari, sobressortint entre tots los travalls la introducció escrita per l' illustrat doctor Balarí y Jovany ressenyant la historia de la Universitat de Barcelona, ab datos y noticias trets dels Dietaris de la Municipalitat y dels llibres de Deliberacions que hi ha en l' Arxiu del Ajuntament y algunas cartas del Arxiu de la Corona d' Aragó, travall de complicació utilíssim que contribuix en gran maxim á fer interessant la lectura del *Anuari*.

Una sola nota triste hi havém trobat: la abundància de noms foresters entre l' professorat, aixó que en la majoria dels cassos es resultat d' oposicions fetas á Madrid secundum arte, es al mateix temps causa de desnaturalisació de la ensenyansa, de las costums y... per que no diríó? de la desnaturalisació de la conciència dreturera y cristiana dels verdaders que tal peregrinatge tránsit que 's troba en l' *Anuari*, à més de no arrelar á Barcelona, no hi troba més que motius de despreci é indiferència, aspirant al escalament de las càtedras de la Cort, despreci é indiferència, que troban lloc en los diaris de Madrid, en nostre Ateneo y en alguna altra Corporació pera renegar de la ciutat que 's acull sense preguntar d' ahont venen y paga pera que no 's manqui 'l sou.

De totes maneres rebí 'l venerable Rector Excm. senyor don Manel Durán y Bas un fervorós homenatje de respecte y admiració per aquesta nova mostra de sa poderosa iniciativa.

BONAVENTURA BASSEGODA.

Lletres aragonesas

NO HI HA JOCHS FLORALS

Personas ben enterades nos han asssegurat que no hi haurá Jochs Florals aquest any ni á Calatayut ni á Saragossa. No 'ns espliquém las rahons en que 's funda semblant determinació y com aquesta diu molt poch en favor d' abduas ciutats, ja que festas tan cultas y civilitzadoras lluny de suprimir se deuen fomentar, nos aném a permetre fer una serie de reflexions apropiades de la supressió dels Jochs Florals de Saragossa y Calatayut.

Per haver iniciat la restauració dels clàssichs certamens que tenen son origen en la antiga Provensa, mereix Calatayut que li dediquem los primers párrafos dels que pensém escriure sobre aquest assumptu.

Segons nostres notícies una de las causas que alejan los organisadors dels Jochs Florals de Calatayut pera que aquest any se suprimita dita festa, es la de que seria molt difícil obtenir un número de premis suficient pera formar un bon programa. No veymen en aixé cap obstacle, en primer lloc perque encara quedan alguns objectes que l' any anterior no s' adjudicaren per haver sigut declarats deserts los temes á que 's destinaven en concepte de recompensas, y en segon terme perque no havia d' oferir presentar dificultats reunir nous premis que units els que ja posseixen, constituirien número bastent pera publicar un cartell com lo dels anys anteriors.

Sempre s' han distingit lo Jochs Florals de Calata-

Hem rebut una atenta invitació per assistir al «Saló Express», que fa alguns dies se troba instalat en los baixos d'una casa del carrer de Llovera (Padró) ahont s'exibeixen vistes dioràmicas y's donan audicions del fonògrafo Edisón.

Procurarem correspondre á la deferència que vers nosaltres s'ha tingut y prometrem enterar á nostres lectors de la impresió que allí rebém.

Ah prou sénys lo nou Alcalde ha tingut temps d'egafar la vara que ja veríss de nostres apreciats colegas li han dirigit prechs encaminats á corregir abusos que desdibuixen d'una ciutat culta com la nostra y algun d'ells son una amenassa constant per la salut pública.

Nosalires, que encara no ho havíam fet, nos permetem també, avuy, lo demanar à la Alcaldia que dongui ordres serias als Serenos y Municipals de nit pera que vigilin los carros que's dedican al tràfec de la comuna, puig ans d'abrir á la nit, un d'aquests, ja siga per que regà tot lo carrer de Jesús, arrabal alt de Jesús y carrer de Sant Salvador, d'aquella materia, fentse de la mala olor molt molesta la tránsit per dits carrers.

Això succeí á las dotze de la nit, hora en que, si bé la majoria dels vehins dormen, son encara bastants, los que han de reconciliarse ab los mataassos y llenys.

Diu lo «Diario del Comercio» de Tarragona: «Nostre distingit y particular amic don Francisco Claret, chefe de la Central telefónica d'aquesta capital solicita adhesions per part dels comerciants é industrials d'aquesta ciutat ab lo fit d'installar una Xerxa telefónica particular entre aquesta de Tarragona, Reus y Vilaseca establint la comunicació entre 'ls despaigs dels mateixos.

No dubtem donchs que tractantse d'un benefici pera 'l comers d'aquesta capital y Reus, dit senyor se veurà favorescut per l'apoyo de tots cuants sostenen relacions comercials entre 'ls indicats punts».

Desde 'l primer del corrent, los notaris venen obligats á fiscar un timbre de deu céntims junt al d'una pesseta en cada un dels plechs que forman las matrices dels protocols, y en las copias que expedeixin un altre que equivalguí al 10 per 100 del valor del sello principal y un de cinc céntims en cada un dels plechs de las mateixas d'import 0·75 pessetas. Quan lo sello del primer plech de la copia sigui d'aquesta última classe, sols li correspondrà un timbre de cinc céntims.

Lo recaudat en lo dia d'abrir en la Administració de Consums per diferents espècies, puya la cantitat de pessetas 823·48.

SECCIO OFICIAL

La Palma

Lo próxim diumenge, 11 del corrent, de las 3 á las 5 de la tarda, se verificarán las eleccions pera 'l nombrament de la Junta de Gobern definitiva d'aquesta Societat.

També s'fa saber que la vetllada inaugural de la mateixa s'ha aplàsset fins al dia primer d'Agost.

Reus 7 de Juliol 1897.—Lá Janta interina.

Registre civil

del dia 7 de Juliol de 1897

Naixements

Ramón Fuguet Capdevila, de Ramón y de Soguena.

Matrimonis

Maria Civit Querol, 63 anys, Montserrat, 11.

Defuncions

Francisco Paradell Sentís, ab Antonia Bargadà Rius.

Matadero Pùblic

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d'ahir

Classe	Nº	Kilos. Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous			
Badellas	1	109·400	21·88
Bens	38	559·800	111·96
Cabrits	1	3·800	6
Tocinos	7	407·500	89·65
			224·25
Despatillas de bestiar de llana y pel			12·13
Total adeudo			236·38

Comissió gestora d'aussilis á la classe obrera.

Suscripció pública

	Pessetas
Suma anterior	6,849
Don Gayetá Cavallé	5
» Joseph Barrera Casas	3
» Jaume Fortó	3
» Salvador Marca	20
» M. Casagualda	25
» Emili Ramón	2
» J. Mingueu	5
» F. F.	5
» Rosari Vidal	15
» J. Balená	10
Sra. Marquesa Vda. de Tamari	5
D. Antonia García Vda. de Oliva	5
Don Jaume Padró Ferrer	50
» Joseph Casagualda	25
D. Tecla Rocamora	5
Don Marià Vilà	2·50
» Joan de Dalmau	5
» Eduard Borrás	5
D. Concepció Quer	5
Don Joseph Caixés	10
» Antoni Pojol Torroja	10
» Joan Hofarull	20
» Pere Aguadé	7
Pau Càsas	75
» Francisco Sunyer	5
D. María Solé	1·50
Don Pere Durán	2
D. Julita Grau Vda. de Just	50
Don Joan Baget Elías	5
» Joseph Ferré Cabré	10
» Joseph Llevat	25
» Hipòlit Montseny	15
» Frederich Vila	50
» Emili Gaya	100
D. María Clariana	20
Sra. Vda. de E. S.	10
Don Salvador Folch	5
» C. C.	25
» Francisco Aixelá	15
» Pau Miró	100
» S. Darthez	100
» E. Izaguirre	100
» Pere Bové	100
Sra. Montserrat y Giró	100
Don Pere de Barberà	50
» J. Ferré y Folch	10
» Ricart Guasch	25
» Joan Combelles	25
» J. Ornosa y C. ^a	10
» Joseph de Rabassa	20
» Mari Martí Martí	25
» Ramon Martí	25
» Joseph Gambús Font	5
» C. Casas	5
D. María Malegue	2·50
Don Dimas Domingo	2·50
» Tomás Font Perramon	2
» Pere Masdeu	7·50
Suma total	8.224·50

(Se continuará)

Reus 8 Juliol de 1897.—Lo Tresorer, Emili Gaya.
NOTA.—Se prega á las personas que tengan que enviar encara los Butlletins d'inscripció ho fassin al senyor Tresorer de la Comissió D. Emili Gaya Gambs.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Cirilo.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia

Demà dissapte, á dos cuarts de set de la tarda á espens de varis devots, se donarà comens à una novena á fi d'alcansarse de la Santíssima Verge lo benefici de la pluja que tant necessitén.

Administració del Santuari de Nuestra Señora de Misericordia

Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s'han posat á la venda las noves estampas litogràfiques iluminades de Nuestra Señora de Misericordia y son camari, en lo mateix Santuari y en les tendes de la Viuda Puig y Viuda Sanromà. Solas se venen al preu de 2·50 pessetas y ab cristall y march daurat á 10·50 y 12·50 segons los tamanyos.

Sant de demà.—Santa Amalia.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entrades del dia 7

De Génova y escales en 4 dies, vapor «Sagunto», de 345 ta., ab bocoys buyts, consignat a don Anton Már y March.

De Garrucha y Mazarrón en 19 dies, pol. gol. «B. rigüe», de 99 ts., ab variis efectes, consignat als senyors Sanromà y fill.

Despatxades

Pera Génova y esc. v. «Sagunto», ab carga general. (soneria y senvilla) certificat en 10·50

Pera Cartagena, v. «Angelica Accande», ab transit. Pera Adra, I. «Amparo», ab bocoys buyts.

BARCOS A LA CARGA

Divendres 9 d'agost 1897

Pera Cete estarà á la carga fins lo dissapte 'l vapor «Amalia», consignatris senyors Viuda y Vebot de Pan Ferrer y Mary.

Dissapte 10 d'agost 1897

Pera Amberes vapor «Pelayo», consignatris senyors Mac Andrews y G.

Pera Génova estarà á la carga 'l dia 10 de Juliol lo vapor «Unione», que despatxan los senyors Casaseca y Terré.

Pera Gothemburg, Copenhagen, Stockolmo, Christiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundsvall, Stettín, Danzig, Koeninsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, sortirà 'l dia 20 lo vapor suech «Málaga», què despatxan los senyors Boada germans.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á les 4 de la tarde d'ahir:

Interior	64·57	Fransas	16·75
Exterior	80·35	Colonial	
Amortisable	Cubas	1886	95·
Aduanas	96·87	Cubas	1890
Norts	22·55	Obs. 6 0·0	Fransa 79·
Exterior París	62·21	Obs. 3 0·0	» 50·87
París	30·30	Londres	32·68

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda el comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los païssos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. llés, D. Joan Llauderó Prats y D. Joan V. llés Vallduví.

Londres	90 d.f.	00·00	diner	8 d.f.v.	00·00
Paris	8 d.f.v.	00·00			

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
---------------	-------	--------	-------

ACCIONS	0·10	0·10	0·10
Gas Reusense	850	0	0
Industrial Harinera	600	0	0
Banch de Reus			

